

Sivilo andergraunda

(Aljoša Ljubojević, „Kratke priče“,
Književna omladina Srbije, Beograd, 2012)

Kratke priče Aljoše Ljubojevića postepeno nas ubacuju u ne tako šarolik svet Balkana, posleratne Bosne, pravo na ulice maglovitog Sarajeva. Osnovna ideja upakovana je pretežno u prljavi, kafanski ambijent ulica Bašćaršije, obala Miljacke, okićena upečatljivim detaljima za koje pisac ima istančan osećaj. Depresivna atmosfera, zaprljana posleratnim traumama, u Ljubojevićevoj knjizi ima gorak ukus piva i opor miris rakije.

Ovo je specifično književno delo, sastavljeno od šesnaest kratkih priča, većini današnje čitalačke publike može izgledati kao zbornik grotesknih slika, psovki i vulgarnosti. Ipak, smisao leži u piščevoj ideji da prikaže sliku jednog anomalnog sveta u kome devijantni ljudi uspevaju da prežive bez trunke empatije, solidarnosti, a pre svega, ljubavi. Delići sudbina ljudi raspoređeni su u kratke epizode. Ovim kratkim isečcima stvarnosti pisac uspeva verno da prikaže kako izgleda život na egzistencijalnoj ivici. Svakog trenutka čitalac ostaje napet, pred ivicom ponora na kome stoji i svaki protagonist dela.

Završna rečenica svake priče ne predstavlja zatvaranje jedne celine i ova stilska osobenost doprinosi čitaočevoj pažnji i interesovanju za književno delo. Konstrukcije poslednje rečenice svake priče su takve da čitalac ne može do kraja da dokuči piščevu misao i upravo to ga podstiče na razmišljanje. Svaka priča predstavlja svojevrsnu nedovršenu celinu, a te celine vežu isti motivi. Depresija, lucidnost, bezizlaz, statičnost, empatija. Ta nejasnoća i nemogućnost trenutnog shvatanja poente priče predstavlja svojevrsnu draž ovog dela.

Čitajući Ljubojevićeve redove stiče se utisak da su akteri bespomoćni i zarobljeni u sopstvenom krugu pakla. Nesvesni, izgubljeni u vremenu i prostoru. Glavni akter većine priča je pisac. On

ima statičnu ulogu – ulogu posmatrača. Izvor njegove agresivnosti je u nezadovoljstvu sobom, drugima, kao i trivijalnom svakodnevicom. On je neostvaren, nezadovoljan, ali istovremeno bezvoljan da bilo šta učini, nemoćan da razume druge. Posmatrajući mala sudbinska svedočanstva ljudi oko sebe, u glavnom protagonisti, a istovremeno i u čitaocu dok čita, budi se depresivno raspoloženje. Iz svoje melanholijske likovi beže u malograđanstvo, alkohol, drogu, seks, apatiju, agresiju, tragediju. Ovim ludilom omađijani su svi, bez obzira na generaciju.

Psihičke i fizičke anomalije likova naglašene su i opisane uglavnom detaljno. Slike koje ostaju u glavi su jake i ne uvek savršeno jasne, opisane sa dozom lucidnosti.

Miloš je invalid. Dovukao se kolicima do šporeta i urlao. Otvorio je rernu i rukama pokušavao da ugura noge koje nisu primale impulse. Uspio je da stavi samo lijevu jer je desna bila kraća, pa je stalno padala i tupo udarala. Sav srećan, počeo je da plješće dlanovima, a zatim da plače. Skinuo je majicu, počeo se po lijevoj sisi, i otkopčao šlic na pantalonama. Mokrio je u šerpu sa paprikašem i para je počela da se diže u ledenoj prostoriji. Jasna je ustala i mašicama mu raskrvarila desno uho, dok nije prestao da plače. Vratila se za sto.

Pisac je brutalno iskren i ne ustručava se od psovki. Zbog ovakve piščeve slobode delo se može uvrstiti u anderground književost. Izvesno je da se radi o autoru koji je još mlad, a u književnosti se javlja pre svega kratkim pričama. Aljoša Ljubojević posmatra i traži priče u svakodnevnom životu, u nemilosrdnoj realnosti koja nas okružuje, piše bez ustezanja, energično, u kratkim formama, koncizno, precizno, bez dugih opisa. Savremena srpska proza svakako još uvek levitira i zbog toga mlade pisce koji imaju ovakvu slobodu pisanja ne treba sputavati.

Delići ove složene igre sudbina na kraju knjige se slože, ali ni tako

složene ne pružaju nadu i utehu, već bude uznemirenost i nagon za razmišljanjem. Knjiga je izazovna i definitivno se čita u jednom dahu, što doprinosi jačini utiska koju ostavlja. Mnoštvo snažnih slika urezuje se u svest posle svake pročitane priče. Slika beskrajnog kruga besmisla. Slika sveta bez razuma i razumevanja. Slika sveta bez ljubavi. Sivilo.